

later in die maand door de *Führer* ontvangen. De leider van de NSB had daar belangrijke concessies voor moeten doen: hij had goedgekeurd dat binnen de NSB een SS opgericht zou worden onder leiding van de door hem, Mussert, gewantrouwde Feldmeijer; hij had de niet minder, eerder nog méér gewantrouwde Rost van Tonningen tot tweede plaatsvervangend leider van de NSB benoemd; óók had hij zich bereid verklaard, het openlijk onderstrepen van het 'Groot-Nederlandse', 'Dietse' ideaal (Hitler voelde er niets voor, Vlaanderen aan Nederland toe te voegen) na te laten alsmede de Joodse leden uit de NSB te royeren. De eerste aanstellingen van NSB'ers op hoge posten in het overheidsapparaat waren een van de beloningen geweest die Mussert ontving; een tweede beloning werd gevormd door het feit dat de *Reichskommissar* van 1 januari '41 af de NSB een subsidie gaf dat meer dan tienmaal zo groot was als alle bedragen die door leden en sympathisanten opgebracht werden. Nadien zat de NSB met zilveren koorden aan de bezetter vastgesnoerd.

Men mag hier niet een exclusief opteren in zien ten gunste van de NSB – zeker niet ten gunste van de NSB zoals die zich in de tweede helft van '40 aan Seyss-Inquart en Schmidt voordeed. Zij moest nationaal-socialistischer, men zou ook kunnen zeggen: meer pro-Duits, minder 'Nederlands' worden. Om dat te bevorderen maakte de bezetter aanvankelijk gebruik van twee kleine groeperingen die het rechtstreeks opgaan van Nederland in Duitsland propageerden: de NSNAP-Kruyt en de NSNAP-van Rappard – later besloot hij, die twee tot één te reduceren. De NSNAP-Kruyt, de kleinste van de twee, kreeg eind '40 aanzegging, zich te ontbinden en deed dat na een maand of vijf waarin overigens van haar niets meer was uitgegaan. De NSNAP-van Rappard ontving daarentegen belangrijke steun van de bezetter: flinke subsidies (wij kennen geen cijfers) en politieke adviezen die Schmidt van januari '41 af regelmatig liet verstrekken via de *Kreisleiter* van de *NSDAP* in Den Haag, Schümann. Voor Seyss-Inquart en Schmidt stond overigens vast dat ook de NSNAP-van Rappard uiteindelijk opgeheven moest worden; zij diende dan op te gaan hetzij in de NSB, hetzij in een bredere nationaal-socialistische formatie die inmiddels ontstaan zou zijn.

Want op dat laatste bleven Seyss-Inquart en Schmidt toch hopen. Die hoop bepaalde hun beleid ten aanzien van Nationaal Front en Nederlandse Unie. Beide bewegingen werden getolereerd niet om wat zij *waren* maar om wat zij moesten *worden*: zij dienden naar de nationaal-socialistische kant op te schuiven. Daarvan werden, zoals ook ten aanzien van Mussert het geval geweest was, tastbare bewijzen verlangd: de publieke erkenning van Duitslands suprematie, uiteindelijk ook de erkenning van Hitlers leiderschap, het openlijk loslaten van 'Groot-Nederlandse', 'Dietse' denkbeelden en de